

Cezar PRICOP

Cezar PRICOP - scriitor, născut la Huși în 1964, a debutat cu poezie, pe care a abandonat-o însă odată cu sfârșitul adolescenței, după cum afirmă el. Specializat în opera lui Eliade, dar și un bun comparatist în literatura interbelică, colaborează la reviste culturale importante. Ultima sa carte, *Patria de carton*, Ed. Paralela 45, 2005, a suscitat un interes spectacular, nu atât pentru demistificarea sentimentului patriotic românesc, dar și din cauză că se ocupă de savantul ieșean I.P. Culianu, succesorul lui Eliade la catedra de religie a Divinity School, Universitatea din Chicago, ucis la 21 mai 1991.

Romain Rolland primește Premiul Nobel în 1915 și donează toată suma Crucii Roșii (Mă întreb ce ar fi făcut Mircea Eliade cu banii, dacă l-ar fi primit și el). 5 ani mai târziu îl găsim internat într-un spital din Nisa, având ceva probleme de sănătate. În același loc, supremă coincidență, personalul medical găsește asupra unui sinucigaș o scrisoare adresată celebrului scriitor. Aflat într-un spațiu unde oamenii vin ca să își aline de regulă suferințele fizice, Romain Rolland este impresionat de drama bărbatului care a încercat să se sinucidă prin înjunghiere.

În *self-ucidere*, dintotdeauna, românii au ales modalități extreme, cumplite, foarte puțin romantice. În acea perioadă franțuzii maladiivi preferau, în ordine : otrava, înecul și revolverul, iar spânzurarea era deja o moarte suspectă. De înjunghiere nici că putea fi vorba.

Panait Istrati, la 36 de ani, cunoscuse o bună parte a țărilor Europei și Orientului Apropiat și învățase să se descurce în limbile vorbite în aceste spații, cu toate că nu strălucise cu nimic în școală. Din cei 6 ani urmați, în 2 a rămas repetent. Practicase meseriile cele mai de jos, aproape pe toate. Fiu al unei spălătorese care a murit infectată de un os de pește și al unui grec, nimeni altul nu a scris mai *frumos* despre mizeriile în care se bălăcea (*nu?*) poporul român.

Lăsând la o parte puternica impresie lăsată de tentativa de suicid, Romain Rolland, cel care ducea o asiduă corespondență cu Tolstoi și care avea să refuze de la Hitler, „Medalia Goethe” (1933), cunoștea curiozitatea publicului francez pentru exotismul, ineditul și pitorescul vieților oamenilor de la marginile Europei; în 1923 îi apare *inițiatului* român povestirea *Chira Chiralina*.

Psihologii de duzină s-au pus de acord recunoscând că psihicul uman ajunge la punctul culminant în cazul pierderii a cuiva drag, sau a aflării că ești bolnav incurabil, ori chiar și în cazurile de divorț. Dar despre caracterul inițiativ al supraviețuitorilor unor tentative de sinucidere au scris cel mai bine filozofii. Cioran a perorat cu succes pe marginea conceptului, iar Eliade și-a ales ca testamentar științific un supraviețuitor în care a recunoscut *le feu sacre* (focul sacru, fr.)

Încerc să-mi imaginez ce stare sufletească trebuie ca să te cuprindă ca să fii capabil de a

merge în baie, în cadă (cu grija de a nu păta covorul de sânge?), să-ți tai cu nonșalanță curajoasă venele de la mâini și să stai să te uiți după aceea cum începe să ți se scurgă tot sângele din tine... Și ca supraviețuitor al unei tentative de sinucidere, cum să îți apară apoi viața, cu bunele, dar mai ales relele ei.

Dar sunt metode nenumărate de a-ți pune capăt zilelor. Cum o face emigrantul (român) din US mai mult sau mai puțin legal – asta vreau ca să vă spun acum. I.P.Culianu are scrisă o poveste, *Să nu pierdeți cumva actul acesta* (în *Arta fugii*, Polirom, 2002, p. 93), unde Funcționarul (cu literă mare) înmânează actul pe baza căruia există, pe care, o dată ce l-ai pierdut, nu te mai poate nimeni recunoaște, ești un mort. El, Marele Funcționar, zice : „Să presupunem că ați pierdut acest act (...) – eu aș putea anunța autoritățile superioare că ați

pierdut singura dovadă a existenței, valorii, scopului dvs. și deci ați devenit o persoană fără identitate, dar și periculoasă pentru ceilalți.” Nu știu cât de periculoși pentru ceilalți sunt, dar am văzut, personal, cum pot fi pentru ei însuși...

Acum un an, la Chicago, într-o vizită scurtă fiind, am cunoscut pe unul. Nu puteam amâna o deplasare urgentă spre Detroit și mi-a fost recomandat pe cineva cu mașină. Nu l-am recunoscut a fi român, chiar i-am vorbit în engleză prima dată. Înalt, slab și negru ca un... afro-american. De loc de prin Cluj, venise cu o viză de student în *summer work*. Orbit de posibilitățile nemaipomenite, nu mai ține cont de nimic, abandonează facultatea și rămâne

Sine-ucideri

ilegal. Muncește ca nebulu la *air condition* și trimite toți banii logodnicei sale din țară. Într-un an-jumătate aceasta ridică o casă cum nu mai avea nimeni în familie, în zonă, printre cunoștințe.

La început contactează o hepatită de tip C. Netratată corespunzător, recidivează într-o ciroză. De aceea era așa de negru. Fără asigurare medicală, a trebuit să stea 2 zile la coadă la un spital care asigură o minimă asistență sanitară pentru cei săraci și pentru cei care își *pierduseră actele*, identitatea, sănătatea. 2 zile, efectiv, la coadă – nici la butelii nu se aștepta atâta pe vremea comuniștilor în RO, mi-a zis el. Conștient de gravitatea bolii nu se îndura totuși să se întoarcă acasă : vila lui era *la roșu* (netencuită, din cărămidă), doar un pic să mai stea ca să facă banii pentru instalații sanitare măcar...

Dar atitudinea lui era așa de detașată încât, îmi amintesc, mi se făcuse o frică teribilă. M-aș fi dat jos din mașină chiar acolo, pe *Freeway*, dar nu îndrăzneau să-i spun. Depășise cu mult viteza legală, fără centura de siguranță pusă, cu un picior pus pe bordul mașinii, mai și speria femeile singure la volan depășindu-le și punând frână în fața lor. Piciorul ăla descarnat, cu venele umflate și învinețite; nedescris de slab și cu o burtă proeminentă (în ciroză asta este ultima fază), am realizat că, de fapt, tipul era mort demult, că e un mort în viață. Îmi tot povestea cum o să-și aranjeze el casa exact ca aici în America, cu robinete la baie cu senzori și cu întrerupătoare de lumină *cu prezență*. Dar cine s-o muta oare în casa lui cu fosta logodnică pentru care s-a sacrificat? Mi-a mai trecut ceva prin minte : Dar dacă și eu mă aflu în situația lui și exact la fel, ca și el, pur și simplu nu realizam starea în care mă afluam?!

Și stau acum și mă gândesc, filozoficește, că fiecare din noi ne *sine-ucidem* care cum putem, fără ca să ne dăm seama, exact ca studentul emigrant ilegal la Chicago : fumând, bând, divorțând, făcând copii, ducându-ne la muncă, muncind, nemuncind, în exil, în țară... Dar asta e doar filozofie!

Constantin Noica, aotoexilat și el, dar, cu voia Securității și nu în altă țară, ci la Păltiniș, ajunsese târziu la o concluzie importantă, aceea că „Celula românească nu rezistă!”. Când am citit prima dată habar n-aveam ce vroia să zică filozoful, eu mă gândeam că se referea la persoana sa, că ar fi trebuit să părăsească țara dar n-a putut să trăiască printre străini, în exil, ca Ovidiu, sau de ce nu, ca Eliade. Dar acum îmi dau cu părerea altfel : românii, nici când se sinucid nu o fac ca lumea... că după aceea, mai trăiesc!